

Adorján Rita

Szolgáltatások bővítése a turista utak, tanösvények kialakításával

Szabadságunk megtervezésekor sok szempontot veszünk figyelembe. A helyszín kiválasztásában szerepet játszik, hogy kivel megyünk pihenni, gyerekekkel, barátokkal vagy csak magunk mögött szeretnénk hagyni a hétköznapi gondjait.

A további szempontok sora hosszú, de fontos szerepet játszik a választásban, hogy az adott helyszínen milyen látnivalók találhatóak, és milyen programon tudnak részt venni az odalátogatók az aktív pihenésük alatt.

Erre remek lehetőséget ad, ha a környék természeti értékeit tanösvényen mutatjuk be, vagy turista utat alakítunk ki a szálláshelyünk környékén. Ehhez nem kell nyitvatartási idő, nem kell alkalmazottat sem foglalkoztatnunk.

A turistautak és tanösvények elsődleges kérdése: hol- és mit? Az adott helyszín nagymértékben befolyásolja, hogy milyen útvonalat, látnivalót és programot tudunk hozzákapcsolni. Tehát, csak azon a helyen érdemes tanösvényt létrehozni, ahol van mit bemutatni.

Fontos tudnunk, hogy kinek a tulajdonában van az a terület, (magánszemélyek-magánerdő, természetvédelmi terület, állami erdő) melyen a leendő útvonalat szeretnénk kialakítani. Ezért elsődleges feladat az, hogy tisztázzuk ki a kezelője, tulajdonosa a kiválasztott helyszínnek, beszerezzük hozzá az engedélyeket, egyeztessünk minden érintettel.

Ha az adott környéken tanösvényt szeretne valaki kialakítani, azt csak akkor tegye, ha viszonylag kis területen sok bemutatásra alkalmas látnivaló fordul elő, elegendő ismeretanyag, tartalmas program biztosítható a látogatók számára. Tartsuk mindenképpen szem előtt, hogy a túl sok információ áradatban a látogató nem tud eligazodni. Szelektáljunk, ne akarjunk mindent egy helyen egyszerre bemutatni. Sokszor a „kevesebb a több”.

Ha a helyi lakosokat is bevonjuk a tanösvényünk kialakításába, akkor ők is a sajátjuknak érzik, nagyobb figyelemmel kísérik, szemmel tartják és a későbbiekben akár a javításukban is segítenek.

Ha turista utat szeretnénk felfesteni, feltétlen keressük meg az adott megye Természetbarát Szövetségének képviselőit. A különböző színek és jelek felfestésben tanácsot és segítséget adnak.

A helyszín kiválasztásának és sajátosságainak figyelembevételével a következő tanösvény-típusok közül választhatunk:

Ismeretközlésként alkalmazható tanösvények:

- Tájékoztató táblás tanösvény- a látogatókat a táblákon lévő írás és ábra tájékoztatja a környékről

- Karós füzetes tanösvény – ahol a tanösvényen felfestett számokhoz, jelekhez egy füzet szolgáltat információt
- Vegyes típusú tanösvény – az előző két típus keveréke

Sajnos a vandalizmus miatt a tájékoztató táblák hamar tönkremennek, ezért több helyen inkább karós füzetes tanösvényt alakítanak ki. A füzetekhez viszont nehezebben jutnak hozzá az érdeklődők, ha csak nem tesszük letölthetővé a honlapunkon.

Ismeretszerzéseként alkalmazható tanösvények:

- Bemutató tanösvény – a látogatók a tájékoztató táblák alapján tesznek szert új ismeretekre.
- Foglalkoztató tanösvény – a bejárt útvonal során egy füzetben különböző feladatokat oldanak meg a látogatók.
- Komplex környezetismereti tanösvény – az adott tájat geológiai, kultúrtörténeti természetismereti oldaltól komplexen mutatja be
- Tematikus tanösvény – mely a táj egyik sajátosságát mutatja be részletesebben, pl. geológiai tanösvény, földtani tanösvény stb.
- Vegyes típusú tanösvény – amely ötvözi a fenti tanösvény típusúakat

A közlekedés módja szerint lehetnek:

- Gyalogos tanösvények
- Kerékpáros tanösvények
- Lovas tanösvények
- Vízi tanösvények

Az útvonal hossza szerint lehetnek:

- Séta jellegű tanösvények - melyeknek hossza 2 km és alig van szintemelkedés
- Túra jellegű tanösvények - amelyeknek hossza 2 km-nél hosszabb, nehezebb terepszakaszokkal

Fontos, hogy a környéken általunk kialakított túraútvonalakat, vagy tanösvényeket folyamatosan tartsuk karba, javítsuk a táblákat, frissítsük a festéseket.

Ahogy mi csináltuk:

Minden területen van mit bemutatni, csak meg kell találni az erre alkalmas érdekességeket!

Szálláshelyünk körül, mely Hetvehelyről 2 km-re, Sás-völgyben található, a következő szempontokat vettük figyelembe a négy túraútvonal kialakításánál:

- Kiknek szeretnénk kialakítani a turista utat?
- Milyen természeti szépségek találhatóak a környéken?
- Mit szeretnénk bemutatni az út során?
- Milyen hosszúra tervezzük?
- Hogyan lehet megközelíteni?
- Térkép nélkül is végigjárható legyen
- Hogyan adjuk át a tudnivalókat?
- A környezeti terhelés növekedése mit von majd maga után?

Az útvonal tervezésekor a környéken már meglévő erdészeti utakat, gyalogösvényeket jártuk végig, figyelve a természeti adottságokat. Többszöri bejárásra tudtuk csak kialakítani a végleges utat, melyhez patakot, forrást, is hozzákapcsoltunk.

Mivel a szálláshelyünket elsősorban erdei iskolába érkező csoportok látogatják, ezért szükségesnek tartottuk, hogy rövidebb és hosszabb útvonalat alakítsunk ki, a korosztályoknak és a programok témaköreinek megfelelően.

Szempontunk között szerepelt, hol tudunk vízvizsgálati programot megvalósítani, hol tudjuk az erdőgazdálkodási munkákat bemutatni, hol találkozunk vadgazdálkodási berendezésekkel, hol van szép kilátás a tájra.

Szempont volt továbbá, hogy az itt megszálló vendégeknek is érdekes és változatos legyen az útvonal, választhassanak rövidebb és hosszabb túrák között.

A turistaút, elején elhelyeztünk egy nagy információs táblát térképpel, melyre berajzoltuk a kialakított turistautakat, hosszukat, a köréje tett fényképeken pedig az útvonal érdekességei láthatók.

Készítettünk A/4-es méretben is térképet, hogy ennek laminálva tudunk a szállóvendégeknek adni, melynek segítségével járják be a kívánt útvonalat.

A négy útvonal közül 3 körút, amely azt jelenti, hogy a háztól indulva oda ér vissza. Tehát térkép nélkül is végigjárható, a felfestések sűrűsége miatt nem lehet eltévedni.

Mivel mi elsősorban oktatási célra használjuk a kialakított útvonalainkat, ezért a felfestéseket néhol számokkal láttuk el, melyekhez feladatlapot csatoltunk. Az előzetes ismeretek alapján kell ezeket a gyerekeknek megoldaniuk.

Egy másik útvonalon pedig a különböző fafajokhoz ismertető táblát tettünk, melyen az egyes fák „mutakoznak be” evvel is bővítve a gyerekek és a kirándulók fafaj ismeretét.

Az általunk kialakított és szabályosan felfestett turista utak a 2011-es frissített Mecsek 15. sz. turista térképére is felkerültek.

Jó lenne, ha az erdei szemetesek helyett a következő táblát tennénk az erdei utak elejére /végére:

„ Ne feledd, kirándulásod során csak a lábnyomodat hagyd az erdőben és csak az emlékeidet vidd magaddal!”

Jó, ha mindenki tudja:

Turista útjelzések Magyarországon

A itt felsorolt egységes turista útjelzések - más néven turistajelzések - Magyarországon 1930 óta használatosak. A turista térképeken piros folytonos vonallal ábrázolják az útvonalakat. A turistaút színjelzését vagy a kezdőbetűk feltüntetésével vagy a tényleges szín és jelzés kódot ábrázolják. A jelzéseket általában jól látható tereptárgyakra, jellemzően fák törzsére, sziklákra festik fel. Ezeknek az útjelzéseknek a színe négyféle lehet: kék, piros, sárga, és zöld.

Szabványos turistajelzések

Sáv turistajelzés

Két fehér sáv között egy színes sáv jelöli a vándorutat, melynek kezdő- és végpontja általában valamilyen tömegközlekedési eszközzel elérhető. A legfontosabb útvonal az 1100 km hosszúságú Országos Kék Túra - OKT - kék sáv jelzésű, mely a nyugati határtól az Írott-kőtől indul, és a Zemplénben, Hollóházán, Nagy Milicnél ér véget.

Kereszt turistajelzés

Általában két sáv jelzésű utat köt össze, vagy rövidít a sáv jelzésű útvonalon. Színe megegyezik a magasabb értékű sáv jelzés színével.

Négyzet turistajelzés

Turistaházhoz, menedékházhoz, vagy lakott településre vezető utak jelzésére szolgál.

Háromszög turistajelzés

Hegytetőkre, csúcsokra, kilátópontokra vezető utak jelzésére használják.

Kör turistajelzés

Forráshoz, ivóvízvételi helyhez vezető útjelzés.

Rom turistajelzés

Romokhoz, - várrom, kolostor rom, földvár, stb. - vezető turistajelzés

Omega turistajelzés

Barlangokhoz, sziklaüregekhez vezető út.

Körút turistajelzés

Könnyű sétaút melynek kezdő és végpontja ugyanott van.